



5.1.5.2. Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu - 1. stupeň:

Vzdělávací obor Výtvarná výchova ze vzdělávací oblasti Umění a kultura je zařazen do všech ročníků prvního stupně a je zaměřen na rozvoj výtvarně estetických schopností žáků ZŠ.

Vyučovacími oblastmi jsou:

- Rozvíjení smyslové citlivosti
- Uplatňování subjektivity
- Ověřování komunikačních účinků

Výuka směřuje k naplnění očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Umění a kultura následujících témat: Rozvíjení smyslové citlivosti, Uplatňování kreativity, Ověřování komunikačních účinků.

Obsahové vymezení:

Základem vzdělávacího obsahu předmětu Výtvarná výchova je vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výtvarná výchova ze vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Vyučovací předmět je tvořen ze vzdělávacích obsahů témat Rozvíjení smyslové citlivosti, Uplatňování kreativity, Ověřování komunikačních účinků. Podchycuje v žákovi zájem o výtvarné umění a kulturu. Výtvarná výchova umožňuje žákům poznávat okolní svět prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Výtvarná výchova se zaměřuje zejména na tvůrčí činnosti žáků a to jak v kategorii kresby a malby, tak grafiky a keramiky. Jejich prostřednictvím jsou žáci vedeni k estetickému vnímání okolí. Určitá volnost při volbě



tématu práce a možnost experimentování vede žáky k odvaze uplatnit své pocity a prožitky, rozvíjí jejich celkové estetické myšlení a cítění, představivost, fantazii, důvtip i vynalézavost (invence). Paralelně s tímto procesem poznávají žáci nejrůznější techniky, materiály i základní technické zásady (např. podstata perspektivy), aby při vlastním výtvarném vyjadřování nebyli deprimováni technickými problémy; získávají tedy dovednosti, které eliminují trému při vlastní seberealizaci výtvarného vyjádření.

Žákům je umožněno podílet se svými pracemi na výzdobě interiéru školy (výtvarné nástěnky, obrazová výzdoba, plastiky aj. vč. výstav žakovských prací, vzniklých v souvislosti s různými projekty).

Druhou složkou výtvarné výchovy je poznání, porozumění a pochopení smyslu výtvarného umění, jeho podstaty a vzniku jednotlivých uměleckých slohů v souvislosti s vývojem společnosti a světa. Prostředkem jsou tzv. besedy o umění s využitím audiovizuálních programů a návštěvy výstavy obrazů, žáci se seznamují s nejznámějšími obrazy a s představiteli slohových období i s galeriemi – mezipředmětové vztahy - vlastivěda; podrobněji jsou žáci seznamováni s vývojem českého výtvarného umění.

Průřezová témata:

PT	Učivo	Třída
OSV 1/1	Interpretace obrazového vyjádření	1.-3.
OSV 2/4	Přírodní materiály	1.-3.
OSV 1/4	Projev emocí v malbě	4., 5.
OSV 1/5	Techniky plastického vyjádření	4., 5.
OSV 2/2	Interpretace díla	4., 5.
OSV 2/2	Komunikační účinek díla	4., 5.
OSV 2/4	Dotváření přírodnin	4.- 5.
OSV 2/4	Samostatná tvorba	4.- 5.



VEG 1	Vyjádření osobního postoje žáka	1.- 5.
VEG 2	Vizuálně obrazná vyjádření	4., 5.
MUV 1	Části a proporce lidského těla	4., 5.
EV 1	Smyslové vnímání v kresbě	1.-5.

Časové vymezení

Vyučovací předmět výtvarná výchova se vyučuje se v prvním až třetím ročníku jednu hodinu týdně, ve čtvrtém a pátém ročníku dvě hodiny týdně.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá ve kmenových učebnách a v blízkém okolí školy

Formy a metody práce:

- práce s různými výtvarnými technikami
- práce s různými výtvarnými materiály a pomůckami
- práce ve skupinách
- individuální tvůrčí činnosti
- pozorování
- porovnávání
- návštěvy výstav



- práce s dostupnými informačními zdroji

Pomůcky:

Výtvarné pomůcky (tempery, vodové barvy, voskovky, tuš, křídly, tužky, fixy, tvrdé, měkké, barevné papíry, kartony), materiály pro prostorové vyjádření (hlína, plastelína), interaktivní tabule, odborná literatura

Mezipředmětové vztahy:

- přírodověda:
 - vizuálně obrazné vyjádření
 - vyjádření a ztvárnění zkušeností z přírody
 - práce s přírodními materiály
- vlastivěda
 - vyjádření a ztvárnění vlastivědných zkušeností
- matematika:
 - kresba, linie, kompozice
- pracovní činnosti
 - techniky plastického vyjadřování
- Český jazyk
 - Ilustrátoři dětských knih



Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel vede žáky k:

- poznání a pochopení vzniku umění
- využívání informace při tvůrčí činnosti
- samostatnému pozorování a tvorbě
- práci s obecně používanými termíny

Kompetence k řešení problémů

Učitel vede žáky k:

- schopnosti obhájit svou práci i vhodně komentovat výsledky širšího hodnocení

Kompetence komunikativní

Učitel vede žáky k:

- využití své znalosti ke komunikaci s okolím; zapojení se do diskuse
- kritickému zhodnocení jiného výkonu a porovnání jej se svým

Kompetence sociální a personální

Učitel vede žáky k:

- možnosti projevit se individuálně i ve skupině



- čerpání poučení od jiných

Kompetence občanské

Učitel vede žáky k:

- poznání uměleckých hodnot všeobecně; dále poznání kulturních tradic jiných národů / skupin a k jejich toleranci a respektování

Kompetence pracovní

Učitel vede žáky k:

- obohacování emocionálního života
- používání nových nástrojů a pomůcek
- adaptaci na pracovní prostředí

**Ročník: 1. – 3.**

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazového vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty)	Rozvoj smyslové citlivosti	Interpretace obrazového vyjádření Ilustrátoři dětských knih	Čj – Inspirace literárním textem, ilustracemi OSV1/1 – Rozvoj schopnosti poznávání
- porovnává a třídí prvky vizuálně obrazového vyjádření dle vlastních zkušeností			
-rozezná vnímání smysly		Přírodní materiály, koláž, frotáž, otisky, tisk a dotváření	Prv – Využití námětů z přírody OSV 2/4 – Kooperace a kompetice
- tvoří na základě vlastní zkušenosti	Uplatňování subjektivity	Kombinace v ploše Uspořádání objektu do celků Smyslové vnímání v kresbě Výrazové vlastnosti linie a tvary Technika plastického vyjádření – smyslové vnímání (pohybové, hma-	Prv – Využití námětů z živé i neživé přírody, ekologie Čj – Četba EV1 – Ekosystémy
- uplatňuje v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace			



		tové, zrakové podněty)	
- hovoří o svých výtvorech	Ověřování komunikačních účinků	Vyjádření osobního postoje žáka	VEG1 – Evropa a svět nás zajímá
- na základě citových prožitků vnímá okolní svět k vyjádření a realizaci svých výtvarných představ		Záměr tvorby	

**Ročník: 4., 5.**

Školní výstup Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (dál jen VOV) a využívá je k vlastní tvorbě	Rozvíjení smyslové citlivosti	Vizuálně obrazné vyjádření	Př – Mimické svaly OSV 1/4 – Psychohygiena OSV 2/4 – Kooperace a kompetice
-porovnává VOV a využívá je k vlastní tvorbě		Projev emocí v malbě	
-porovnává VOV			
-užívá prvky VOV ve vztahu k ploše a barvě		Kresba – linie, kompozice v ploše Kresba tuší, uhlem rudkou, tužkou	M – Využití geometrických tvarů EV 1 – Ekosystémy
-užívá prvky VOV ve vztahu k prostoru		Modelování	
-užívá prvky VOV ve vztahu k lidskému tělu		Části a proporce lidského těla	MUV 1 – Kulturní diference
-zobrazuje vlastní fantazii a životní zkušenosti	Uplatňování subjektivity	Grafické techniky, vosková technika, otisk, tisk z koláže a ze šablon	Př – Přírodniny jako předloha VEG 1 – Evropa a svět nás zajímá
-hledá vhodné prostředky pro svá			



vyjádření		Obsah VOV	VEG 2 – Objevujeme Evropu a svět
přemýšlí o komunikačních možnostech výtvarného ztvárnění			
-vypracovává plošná, objemová a prostorová vyjádření a ztvárnění zkušeností získaných pohybem, hmatem a čichem.		Techniky plastického vyjadřování – modelování z hlíny, sádry, papíru, plastelíny a drátů Další techniky – koláž a frotáž	PČ – Manuální práce s hmotou OSV 1/5 – Kreativita
-dotváří a zpracovává přírodní materiály		Přírodní vazby (ikebany). Dotváření přírodnin	Př – Využití suchých květin
-osobitě ztvární své nápady, pocity a prožitky		Pozorování reality, subjektivita	OSV2/4 – Kooperace a kompetice
-vybírání vhodných výtvarných prostředků. Popíše svoje dojmy z uměleckého díla		VOV	
-přiřazuje ilustrace k známým českým ilustrátorům. Vysvětlí rozdíl dvou různých interpretací. Zakomponuje navrženou interpretaci do svého ztvárnění.	Ověřování komunikačních účinků	Ilustrátoři dětských knih	Čj – Dětské knihy OSV2/2 – Mezilidské vztahy
-vysvětlí rozdíl dvou různých in-		Interpretace uměleckého díla.	



terpretací		Ilustrace, ilustrátoři	
-zakomponuje navrženou interpretaci do svého ztvárnění			
-vysvětlí svůj záměr		Záměr autora	OSV 2/2 – Mezilidské vztahy
-vysvětlí komunikační možnosti výtvorů		Interpretace	
-vyjadřuje své pocity výtvarně		Subjektivita	
-využívá komunikaci, symboly a obrázky		Symboly, přáníčka, hodnota ručně vyrobeného dárku	